

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm 24 mars 2023

Remiss: Betänkandet En ny lag om stöd vid korttidsarbete – ett mer förutsägbart, förenklat och stärkt regelverk (SOU 2022:65)

FAR har tagit del av Finansdepartementets remiss av *Betänkandet En ny lag om stöd vid korttidsarbete – ett mer förutsägbart, förenklat och stärkt regelverk (SOU 2022:65) (Fi2022/03407)*. FAR får med anledning av detta anföra följande.

FAR:s allmänna inställning

FAR är positiv till att företag som vid betydande behov av arbetstidsminskning orsakat av omvärldshändelser utom arbetsgivarens kontroll kan söka stöd för korttidsarbete.

FAR:s synpunkter på lagförslaget

1. Betydande behov av arbetstidsminskning

FAR är positiv till att utgångspunkten för korttidsstöd ska vara arbetsgivarens behov av arbetstidsminskning och att kommittén om stöd vid korttidsarbete konstaterar att Skatteverket i regel bör kunna utgå från att det finns ett betydande behov av arbetstidsminskning om arbetsgivaren kan visa, till exempel genom lokalt kollektivavtal eller avtal med arbetstagare, att korttidsarbete kommer att införas på arbetsplatsen och att arbetstagare kommer att delta i minst den omfattning som framgår av riktmärket.

Av både kommitténs uttalande och tidigare förarbete till lagen (Prop. 2019/20:132 sida 55–56) finns ett riktmärke för att avgöra om behovet av arbetstidsminskning är betydande. Det framgår vidare att i det fall behovet av arbetstidsminskning på ett beaktansvärt sätt understiger riktmärket kan det finnas skäl att ställa krav på att arbetsgivaren särskilt kan utveckla att svårigheterna varit tillräckligt allvarliga.

FAR ser positivt på att ett riktmärke finns och det riktmärke som finns kring behov av arbetstidsminskning anser FAR är väl avvägt.

FAR instämmer i kommitténs slutsats att ett lokalt avtal om arbetstidsminskning, i kombination med att arbetstidsminskningen uppfyller riktmärket, i normalfallet är tillräckligt för att visa att det finns ett betydande behov av arbetstidsminskning.

2. *Behovet ska vara tillfälligt*

Kommittén föreslår att kriteriet ”tillfälliga” behålls. För att avgöra om behovet är tillfälligt anges att ekonomisk data kan användas för att påvisa en trendmässig utveckling.

FAR är positivt inställd till att stödet ska gå till livskraftiga företag. FAR ser emellertid, baserat på de processer som har varit och pågår hänförligt till nu gällande regelverk om korttidsstöd, ett behov av att tydliggöra att vanligt förekommande ekonomiska nyckeltal endast är exempel och att det är viktigt att sätta dessa nyckeltal i sitt sammanhang och kombinera dem med en förståelse av stödsökande företags verksamhet och i förekommande fall dess roll i ett större sammanhang, exempelvis i en koncern.

FAR har sett att Tillväxtverket i beslut om återkrav fokuserar isolerat på nyckeltal utan att ta hänsyn till arbetsgivarens affärsmodell, bakomliggande händelser i verksamheten samt arbetsgivarens ekonomi och finansiella ställning som helhet. FAR anser att användningen av nyckeltal måste kombineras med både en förståelse för nyckeltalen som sådana och en mer robust analys av verksamheten samt beakta eventuella koncernförhållanden. I ett fall har FAR exempelvis sett att Tillväxtverket återkrävt stöd för att arbetsgivarens historiska vinster ansågs för låga och de menade då att företaget inte var ekonomiskt livskraftigt och att de ekonomiska svårigheterna därför inte var tillfälliga. Arbetsgivaren i fråga hade en affärsmodell där vinsten skulle hållas på en viss procent per år och resterande vinst skulle återinvesteras i verksamheten. Företaget hade bedrivits på detta sätt under väldigt många år och omsatte miljardbelopp. Arbetsgivaren kunde visa en tydligt vikande omsättning och ordergång som var direkt kopplad till samhällets utveckling under pandemin. Trots detta ifrågasattes livskraften i företaget tiden innan pandemin och stödet återkrävdes med hänvisning till för låga nyckeltal. FAR anser att det bör finnas ett tydligare utrymme för bedömning i fall som liknar dessa, samt även i övrigt. Det är inte så att ett livskraftigt företag alltid uppfyller de för branschen normala nyckeltalen. Företag är uppbyggda på olika sätt, antingen som en del i en koncern och ett större sammanhang eller som ett fristående företag och har olika affärsmodeller och så vidare. Detta bör beaktas i bedömningen för att ge en mer nyanserad bild.

FAR vill även påpeka att företag som följer något av redovisningsregelverken K3 eller RFR 2 måste göra en bedömning av företagets fortlevnadsförmåga och om det finns händelser eller förhållanden som medför betydande tvivel om företagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om sådant tvivel finns så måste de företag som följer K3 och tillhör kategorin ”större företag” lämna en upplysning i årsredovisningen om skälen för dessa tvivel (om företaget följer RFR 2 finns krav på upplysning oavsett storlek). Även revisorn måste göra en bedömning av huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om företagets förmåga att fortsätta verksamheten. I de fall sådant tvivel finns så ska revisorn lämna en upplysning i revisionsberättelsen om att det finns väsentliga osäkerhetsfaktorer avseende antagandet om fortsatt drift. I avsaknad av en sådan upplysning i årsredovisning och revisionsberättelse så borde det, åtminstone vid ansökan i nära anslutning till årsredovisningens och revisionsberättelsens avgivande, kunna anses finnas en presumtion att företaget är livskraftigt.

Motsatsvis, vid förekomsten av sådana upplysningar, så behöver företaget kunna visa och motivera för Skatteverket varför företaget ska anses vara livskraftigt.

En fråga i detta sammanhang är huruvida ett företag måste anses vara livskraftigt ”i sig självt”. Exempelvis ett företag som ingår i en koncern och vars resultat och ställning i sig gör att det kan ifrågasättas om det är ”livskraftigt”, men som på grund av att det har en stark ägare som åtagit sig att finansiellt stötta företaget (exempelvis via skriftliga likviditets- och kapitaltäckningsgarantier) anses vara livskraftigt och därigenom också ha rätt till stöd vid korttidsarbete. Som framgår ovan anser FAR att hänsyn måste tas till i vilket sammanhang företaget verkar, exempelvis inom en koncern, och att det därför bör klargöras att även ett sådant företag ska anses ha rätt till stöd vid korttidsarbete (förutsatt naturligtvis att koncernen som helhet bedöms livskraftig).

3. Arbetsminskning orsakad av ekonomiska svårigheter utom arbetsgivarens kontroll

Formuleringen i 2 kap. 1 § andra stycket punkt 2 att behovet av arbetstidsminskning ”har orsakats av ekonomiska svårigheter utom arbetsgivarens kontroll” är snarlik det krav som finns i dagens lagstiftning om att ”de ekonomiska svårigheterna har orsakats av något förhållande utom arbetsgivarens kontroll”. Vi förstår att begreppet ”ekonomiska svårigheter” motiveras med att det ska finnas en koppling till arbetsgivarens verksamhet. För att undvika att tolkning görs utifrån nu gällande lagstiftning och då FAR har sett företag tampats med nyanserna i detta begrepp, föreslås att formuleringen ”ekonomiska svårigheter” ändras till ”faktorer” eller ”störningar” då fokus nu ska vara på behovet av betydande arbetstidsminskning. Vi noterar att kommittén även använder formuleringen ”..ekonomiska svårigheter eller störningar i verksamheten...” varför en alternativ skrivning kan vara; *[d]e ekonomiska svårigheterna eller störningarna har orsakats av något förhållande utom arbetsgivarens kontroll.*

4. Behovet bör i vissa fall kunna härledas till driftsenheter/verksamhetsgrenar

Kommittén har kommit fram till att utgångspunkten även framgent ska göras till arbetsgivarens sammanlagda verksamhet vad gäller hur stor andel av arbetstagarna som ska omfattas, men att en bedömning ska göras i det enskilda fallet. FAR anser att det bör tydliggöras att det ska vara möjligt att söka stöd för en viss driftsenhet om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda. Ett företag som bedriver olika verksamhetsgrenar inom ett och samma företag bör enligt vår mening inte behandlas annorlunda än företag som har valt att dela upp verksamheten i olika företag inom en koncern.

Att enligt förslaget lämna frågan kring om stöd ska kunna sökas för delar av verksamheten upp till rättstillämpningen medför att systemet blir mindre förutsägbart. Konsekvensen riskerar att bli att företag där en del av verksamheten drabbas inte vågar söka stödet och därmed behöver säga upp personal kopplad till den verksamhetsgrenen/driftsenheten, eller att ett företag som sökt stödet i enlighet med dess syfte och behållit personalen senare drabbas av stora återkrav som kan äventyra företagets överlevnad.

FAR rekommenderar att det tydliggörs att stöd även kan sökas för driftsenheter/verksamhetsgrenar inom e.

5. Vinstutdelningar och andra värdeöverföringar

FAR är positiv till att förbudet mot vinstutdelning och värdeöverföringar som fanns i den tillfälliga lagen inte föreslås gälla i den nya lagen. Den praxis som finns idag medför i princip ett förbud mot vinstutdelningar, både under stödperioden och under perioder då det inte finns något uttryckligt förbud.

Det är därmed viktigt att den nya lagen tillämpas på ett sådant sätt att denna praxis inte längre upprätthålls utan att det tydliggörs att det finns möjlighet till bedömning i det enskilda fallet. Ur denna aspekt blir rättssäkerhetsfrågan åter viktig så att tillämpningen av den nya lagen inte skapar osäkerhet vad gäller möjligheten till vinstutdelningar eller värdeöverföringar på det sätt som skett i tolkningen av tidigare lagstiftning.

Kommittén anser att som huvudregel bör vinstutdelningar och värdeöverföringar kunna tillåtas inom ramen för de ändrade förutsättningarna för stöd. Det framhålls att en arbetsgivare således bör kunna besluta och verkställa beslut om vinstutdelningar, under förutsättningar att det är inom ramen för vad som är affärsmässigt inom verksamheten. Begreppet ”affärsmässigt” är inte närmare definierat och det kan eventuellt tolkas så att en vinstutdelning alltid anses vara affärsmässig om den är förenlig med försiktighetsregeln i aktiebolagslagen 17 kap. 3 § andra stycket (samt i lag om ekonomiska föreningar 9 kap. 3 § andra stycket). Även om inte alla arbetsgivare är aktiebolag eller ekonomiska föreningar så anser FAR det är bättre att referera till ett etablerat begrepp i annan lagstiftning för att klargöra när vinstutdelning inte är förenlig med att erhålla statligt stöd än att införa ett nytt begrepp. Införandet av begreppet ”affärsmässigt” för situationer där vinstutdelning inte är acceptabel i samband med stöd för korttidsarbete, innebär att ny praxis måste utarbetas av myndigheter och domstolar för hur begreppet affärsmässigt ska tolkas, vilket riskerar skapa osäkerhet i tillämpningen och gör regelverket mindre förutsägbart.

FAR rekommenderar att det tydligt klargörs vad som avses med ”affärsmässigt inom verksamheten”.

6. Preliminärt stöd under uppsägningstiden

Enligt förslaget får preliminärt stöd inte lämnas för korttidsarbete som är hänförligt till arbetstagares uppsägningstid. Detta motiveras med att undantaget för stöd under uppsägningstiden som gällde under covid-19 pandemin bidrog till dödviktseffekter och motverkade det primära syftet med korttidsarbete att undvika uppsägningar av arbetstagare och hålla sysselsättningen uppe.

FAR anser att uttalandet om att stöd under uppsägningstiden inte minskar antalet uppsägningar endast delvis är riktigt. Avsikten med stödet är att personal som är viktig för arbetsgivarens verksamhet ska få stanna kvar. Ett antagande kan då göras om att de anställda som sagts upp sannolikt hade behövt sägas upp trots stödet. Den positiva effekten av att företagen fått täckning för delar av personalkostnaden under uppsägningstiden ska dock inte underskattas. Att stödet betalades ut för de anställda som behövt sägas upp har sannolikt i många fall varit avgörande för möjligheten att kunna behålla övrig personal.

FAR rekommenderar att den angivna aspekten beaktas när lagstiftaren slutligt avgör om stöd ska lämnas under uppsägningstiden eller ej.

7. Återbetalningsskyldighet

FAR har noterat att bedömningen huruvida arbetsgivaren uppfyller kraven enligt 5 a § lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete har varit komplicerad för både arbetsgivare och Tillväxtverket. Det har vidare varit en brist av enskilda prövningar av ansökningar, där nödvändiga utredningsåtgärder (framför allt i förhållande till om kraven i 5a§ uppfyllts) åsidosatts till förmån för en skyndsamt handläggning, vilken har ersatts av en mer omfattande efterkontroll. Detta sammantaget innebär att

återkrav har varit svåra att förutse för arbetsgivare. Det har noterats fall där Tillväxtverket återkrävt stöd endast utifrån en motstridig uppfattning av om arbetsgivarens omständigheter inneburit att denne befunnit sig i tillfälliga allvarliga ekonomiska svårigheter, där detta enligt arbetsgivarens uppfattning varit helt uppenbart utifrån kriterierna för godkännande enligt 5a§. Att inte göra en korrekt bedömning av komplexa kriterier bör inte kunna utgöra oriktig uppgift. Ställt mot myndigheters utredningsskyldighet och förvaltningsrättsliga principer kring ändrande av gynnande beslut till enskildas nackdel har detta lett till rättsosäkra återkrav, med kännbara negativa ekonomiska konsekvenser för den arbetsgivare som behövt betala tillbaka mottaget stöd.

FAR anser att det bör förtydligas vilka gränsdragningar som kan göras för att avgöra om en oriktig uppgift har lämnats. Detta särskilt mot bakgrund av att förslaget nu även ska kunna innebära fängelsestraff vid lämnande av oriktig uppgift.

Det är positivt att anmälningsskyldighet för arbetsgivare införs. Även i förhållande till detta noterar FAR att det är viktigt att förutsättningarna för stöd är tydliga, så att en arbetsgivare vid sådana ändrade förhållande som föranleder anmälningsskyldigheten har möjlighet att göra rätt för sig, särskilt med beaktande av eventuella straffrättsliga påföljder.

FAR

Mikael Winkvist
Senior Rådgivare FAR

Karin Apelman
Generalsekreterare och VD FAR